

- Ismertető és aláíratandó minden olyan munkatárssal, aki kiskorúval, vagy sebezhető felnőttel kerül kapcsolatba munkája során és még nem írt alá ilyen jellegű nyilatkozatot.

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM

AZ ESZTERGOM-BUDAPESTI FŐEGYHÁZMEGYE SZABÁLYZATA LELKIPÁSZTOROK ÉS MUNKATÁRSOK SZÁMÁRA

A Főegyházmegye fájdalommal veszi tudomásul, hogy társadalmunk egyre veszélyeztetettebb tagjai a kiskorúak és a sebezhető felnőttek. Mindez alapjában veszélyezteti a családot, a közösséget és az Egyház alapját jelentő bizalmat. Intézményeink elkötelezettek a **személy tisztelete** iránt, és hogy olyan támogató környezetet teremtsenek, amely védelmet ad a kiskorúaknak minden pszichikai, szexuális és fizikai visszaéléssel szemben.

A preventív lépések mellett ezen útmutató együttérzéssel és minden segítséget megadva fordul az esetleges sértett kiskorúak felé. Lelkipásztori segítséget nyújtunk azoknak is, akiket sértő magatartással vádolnak. Ennek megfelelően a jelen útmutató nemcsak világos kereteket kíván szabni ezen esetekben, hanem pozitív irányítást is kíván adni a lelkipásztori és nevelési munkánk minden területén.

A KISKORÚT ÉS „SEBEZHETŐ FELNŐTTET” ÉRINTŐ BÁNTALMAZÁSI ESETEK MEGELŐZÉSE Etikai és szakmai kódex

Az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye intézményeihez kapcsolódó tevékenységet végző felnőtteknek nemcsak az állami törvényeket, hanem az itt lefektetett alapelveket és a keresztény erkölcs normáit is messzemenően be kell tartaniuk és be kell tartatniuk. Ezek megsértését jelenteniük kell az intézmény vezetőjének, akinek szorosan együtt kell működni az állami és egyházi hatóságokkal. Minden érintett legyen tisztában ezen elvekkel, és működjön együtt ezek megvalósításában. Az alábbiak vonatkoznak a Főegyházmegye iskolafenntartó szervezete, az EKIF által fenntartott intézményekre is.

1. Bevezető

Az alábbiak érvényesek az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye saját intézményeire, az azok által szervezett programokra, illetve bármilyen kiskorúval kapcsolatos viselkedésére.

A gyermekvédelmi jogszabályok szellemében abszolút tiltott és megengedhetetlen dolog a másik személy bántalmazása, testi fenyegetése, megalázása. A bántalmazás köre sem szűkül le a szexuális természetű bántalmazásra, hanem a fizikai és a lelki bántalmazásról is szó van ebben az esetben.

1.1 Preventív tájékoztatás a fiatalokkal foglalkozóknak

- a) A továbbképzések részeként minden érintettet **tájékoztatni** kell a jelen útmutatóról, és fel kell készíteni őket a kiskorúak védelmére. A tájékoztatás az **intézményvezetők** bevonásával történik, akik egyben felelősek a jelen szabályzatban foglaltak betartásáért, annak ellenőrzéséért és betartatásáért.
- b) Az intézményvezetők **munkaköri leírásának** részévé kell tenni a szabályzatokban foglaltak betartását és betartatását. Az érintettek aláírásukkal igazolják, hogy megértették és megtartják e szabályokat.
- c) A papságra készülők képzési ideje alatt is kerüljön sor a tájékoztatásra. Azoknak, akik ezen túl vannak, a jelen dokumentum érvénybe lépését követő fél éven belül ez az **esperesek** feladata.
- d) Tudatosítani kell, hogy minden ilyen viszony egyenlőtlen kapcsolatra épül, ahol a kísérő és a segített személy közti hatalmi különbséget figyelembe kell venni.

1.2 Fogalmak

- a) **Erintettek:** Oktatói és nevelői, ifjúsági és lelkipásztori munkánk nagyon sok résztvevőt érint. Az alábbi alapelvek mindegyikükre vonatkoznak, legyenek munkavállalói viszonyban a Főegyházmegyével, a plébániákkal és az intézményekkel vagy sem: így a lelkipásztorokra, a munkatársakra, megbízással ideiglenesen foglalkoztatottakra, valamint az önkéntesekre (mint az alkalmilag segítő nagykorú diákok, öregdiákok, szülők, illetve a formális szolgálatban lévő önkéntesek).
- b) A továbbiakban „**kiskorú**” alatt értjük az egyházmegyei intézményekhez tartozó, ott megforduló, illetve közvetett, és/vagy közvetlen módon egyházmegyei szervezésű programon/rendezvényen részt vevő, 18 év alatti fiatalokat, valamint az ún. sebezhető felnőtteket (továbbiakban együtt kiskorú).
- c) **Sebezhető felnőtt:** 18 év feletti személy, aki fizikai vagy mentális korlátai miatt kiemelten sebezhető lelki, fizikai vagy szexuális visszaélés által.

2. Határhelyzetek és tiltott esetek

2.1.1 Pszichológiai kapcsolat

A nevelési szituáció és általában az ifjúsággal végzett munka rengeteg lehetőséget ad a pszichológiai bántalmazásra, megalázásra – nem egyszer a szigorúság és következetesség torz értelmezésével.

2.1.2 Tiltott viselkedések

1. A teljesítmény értékeléséhez fűzött *gúnyos* kommentárok, megjegyzések, gesztusok, jelek.
2. Feladatok adása során megalázó helyzetek teremtése vagy az ilyen helyzetek megalázó kihasználása, stb.
3. Ruházkodáshoz, viselkedési formákhoz fűzött *gúnyos* kommentárok, megjegyzések.
4. Erotikus érzelem bármilyen kimutatása kiskorúval szemben.
5. Zaklatásnak, és így tiltott viselkedésnek számít bármilyen túlzott szexuális jellegű figyelem, amely a másikban félelmet és rossz közérzetet kelt. Ide tartozik a nemiségre vonatkozó minden degradáló megjegyzés vagy tett.
6. A „*Cyberbullying*” bármely formája, mely az információs eszközök alkalmazásával (email vagy sms üzenetekkel, weboldalakon, közösségi oldalakon, blogokon vagy más módon) tudatosan, ellenséges magatartással igyekszik másoknak ártani.
7. Olyan filmek, videók vetítése, mely alkalmas az adott korosztály fejlődését nem megfelelő irányba terelni.
8. A kiskorú családjára, hozzátartozóira vonatkozó negatív tartalmú, bántó, sértő megnyilvánulások.
9. **Bántalmazás** - nem csak fizikai erőszak formájában - nem történhet fegyelmezési vagy más célból sem.
 - a. A kiskorúak egymás közötti bántalmazása is tiltott, ill. megakadályozandó – sőt az is, hogy „nevelési célból” a kiskorúakkal fegyelmeztessék, dresszíroztassák egymást („csicskáztatás”), legyen ez köztük vagy felnőtt asszisztálása mellett.
 - b. Tilos a fizikai és/vagy szellemi erőszak bármilyen formájának alkalmazása fegyelmezés vagy megfélemlítés céljából.
 - c. Tiltott viselkedés ezeken túl a bántalmazás bármilyen formája, eltérése, támogatása. Tiltott viselkedés, ha olyan média-hatásoknak tesszük ki, vagy engedjük kitenni a kiskorút, amelyeket a gyermekvédelmi törvény 6. § (6) bekezdése említ. Természetesen ebben az esetben sem mindegy, hogy mennyi időt a kiskorú, milyen céllal és milyen társaságban néz meg egy filmet, vagy ilyen jellegű alkotást.
10. A „**bullying**” - fiatalok egymás közötti erőszaka. Történhet ez az ún. csoporterőszak formájában, amikor egy csoport erejével visszaél egy másik emberrel szemben, sokszor a körülállók passzív egyetértését megszerezve, akik maguk nem akarnak áldozataivá válni hasonló eseménynek. Fizikai vagy más megaláztatáshoz kapcsolódó eseményt egyén, csoport, felnőtt vagy maga az intézmény is elkövethet. A fentiekhez kapcsolódó semmilyen forma megtűrése nem elfogadható intézményeinkben és programjainkon. Tiltott minden „**beavatás**”, mely értelmetlen feladatoknak, megalázó rítusoknak tesz ki másokat.

2.2 Kábítószeres és alkohol

- a. Tilos kábítószer használata vagy birtoklása (nemcsak a kiskorúak jelenlétében).
- b. Tilos alkoholt fogyasztani vagy alkohol hatása alatt lenni azon időszak alatt, amikor kiskorúak felügyelete van az érintettre bízva.
- c. Tilos alkohol vagy kábítószer megtűrése, engedélyezése vagy kínálása kiskorúnak.

2.3 Szexuális visszaélés tilalma

Gyerekek elleni szexuális visszaélésnek nevezzük, amikor egy felnőtt arra használja hatalmát és befolyását, hogy egy gyermeket szexuális tevékenységekben – legyen ez akár szóbeli akár fizikai, testi megnyilvánulás, kapcsolat – való részvételre, vagy annak passzív eltűrésére vegyen rá. Ez a legteljesebb mértékben tilos és elfogadhatatlan.

Figyelni kell arra, hogy a másik személy akkor is szexuális zaklatásnak érezhet egyes viselkedéseket, érzelmi megnyilvánulásokat, amikor azok csak a barátságosság kifejezései. Minden helyzetben a kiskorú érzékenységét elsődleges szempontként kell figyelembe venni.

2.3.1 A fizikai érintés néhány formájával felnőttek visszaélnek korunkban. Annak érdekében, hogy megtartsuk a lehető legbiztonságosabb környezetet a kiskorúak számára, el kell kerülnünk minden félreérthető viselkedési formát.

1. Nem elfogadható viselkedés kiskorúval szemben például: szájon csókolás; hosszú és nem megfelelő átölelés; a nemi szervek, mell érintése; szerelmi-erotikus érzelmek mutatása. Tartózkodni kell a kiskorú ölbe vételétől, vagy birkózástól kiskorúval; bármilyen masszázstól kiskorúnak vagy kiskorú által.
2. Tilos kiskorúak jelenlétében meztelenül mutatkozni, átöltözni vagy zuhanyozni, illetve mást ilyen helyzetben fényképezni. (Nomád tábori körülmények esetén, mint, ahol nehéz a térbeli elkülönítés, a vezetők külön időben fürödjenek.)
3. Tilos pornográf vagy más erkölcsileg vitatható anyagok felkínálása kiskorúaknak. Tilos megengedni vagy biztatni kiskorút arra, hogy részt vegyen bármilyen pornográf jellegű felvételen, vagy ilyet birtokoljon.
4. Tilos bármilyen szexuális témára koncentrálnó beszélgetés kiskorúakkal, a kifejezetten nemi felvilágosító órák és lelkipásztori munka kontextusán kívül.
5. Tilos szexuális, szerelmi, vagy ahhoz közelítő viszonyba lépni kiskorúval.
6. Ugyanakkor a **megfelelő barátságos kapcsolat** kimutatása az oktatói és nevelői munkánk, lelkipásztori tevékenységünk pozitív része. Az alábbiak erre adnak példát: háton vagy vállon veregetés; kézfogás; a kéz, váll érintése; a vállak átölelése; kézen fogva sétálni kisgyerekekkel; kisgyerekekhez lehajolni átölelésre; kezek átfogása ima alatt; kézrátétel a kiskorú fejére stb. A nevelő legyen tudatában annak, hogy minden fizikai kapcsolatnak – korosztálytól függően – *eltérő* üzenete lehet. Ennek megállapításához kifejezett figyelemre, a kiskorú ismeretére van szükség. Ebben az esetben a kiskorú érzékenysége lehet mértékadó.

2.3.2 Tiltott helyszínek:

1. Intézményenként át kell tekinteni, hogy milyen helységek átalakítása lehetséges és szükséges a **nagyobb transzparencia megteremtése** érdekében. (Intézményeinkben a beszélgető szobák legyenek ablakkal ellátva.) Ezért a helyi elöljáró illetve az intézményvezető felel.
2. Tilos egyénileg találkozni kiskorúval félreértésre okot adó helyen és körülmények között.
3. Tilos kiskorúval egyedül maradni egy szobában éjszakára. Tilos egy ágyban, egy hálószobában vagy kis-méretű sátorban feküdni kiskorúval.

Záró rendelkezés

A fenti előírásokon kívül az intézményekben meglévő etikai kódexek, vagy szabályzatok is megőrzik hatályukat. Ha a jelen előírások valamiben szigorúbban rendelkeznek, úgy a korábbi rendelkezés hatályát veszíti és a jelen előírást kell követni.